



# FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

## Eveniment

# La porțile necunoscute ale noilor speranțe

Pășirea cu dreptul într-un nou an de studii la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova s-a produs festiv și în deplină armonie cu soarele darnic ca niciodată de la mijloc de septembrie curent. Lumina cerească de afară și cu cea sufletească de pe fețele și din inimile întregului corp profesoral-didactic și ale masteranzilor de la anii I și II, întruniți în sala de festivități, era una a împlinirilor și speranțelor vii care întotdeauna îl poartă pe om aieva pe urmele destinului.

Instituția dată, „fiind un promotor și fortificator al suveranității și independenței statale”, te convinge de logica gândului că „funcționarul public trebuie să țină minte totdeauna că nimic nu este mai important decât faima unui om cinstit, corect și incoruptibil”. Bătaia în unison a inimilor în ritmul Imnului de Stat al Republicii Moldova și al imnului Academiei de Administrare Publică, intonate, și contopirea lor într-o suflare făcea să radieze fiecă chip integrat într-o echipă, într-un cor comun ce-și desfăcea aripile spre sublimul melodiei și al cuvintelor, stingându-se în înălțimile de nedescris ale visului atotstăpânitor.

Moderatorul solemnității, Vlad CANȚÎR, lector superior universitar, salutând corpul didactic și masteranzii, a menționat că 15 septembrie e o zi importantă pentru viața Academiei. Anul acesta s-a produs o



nouă schimbare la Academie, o revenire la tradițiile continuității consolidate de primul rector al instituției, regretatul Mihail PLATON. Admiterea a fost una serioasă. Aceasta se datorește faptului că în fruntea Academiei a venit un om și un manager deosebit, cum este domnul Vasile Marina, doctor habilitat, profesor universitar. Aflându-se în fruntea instituției, colectivul a reușit într-un an să șteargă urmele roșii ale declinului rușinos, revenind la tradițiile istorice naționale ale unui stat civilizat.

În cuvântul de felicitare, domnul Vasile MARINA, rectorul AAP, a subliniat că „orice început inspiră o anumită încredere în viitor. Urându-le tuturor „cele rele să se spele, cele bune să se adune”, Domnia sa a remarcat necesitatea „cunoașterii unei limbi străine și a calculatorului”. Totodată, a accentuat: „Să ne mișcăm pe direcția progresului”. Amintind că „degrabă Academia va atinge vârsta de două decenii de la fondare”, și-a continuat firul gândurilor Dumnealui, „omul devine mai tare, mai om, tre-

când prin anume greutăți. E greu să rămâneți acasă, e ușor de plecat”. Și încă un moment a ținut să menționeze domnul rector: „Studiile să se facă neizolat de știință, de cercetarea științifică; să găsiți timp să citiți poezie, de exemplu, pe Mihai Eminescu, care a satirizat în scrierile sale plăgile sociale, abaterea de la tradiții, istorie, limbă, obiceiuri etc. Să devenim mai buni, mai performanți. Vă doresc un viitor strălucit!”

Tatiana ȘAPTEFRAȚI, doctor, conferențiar universitar, director al Departamentului organizarea instruirii, felicitându-i pe masteranzi cu ocazia

noului an de studii și cu alegerea corectă pe care au făcut-o, a ținut să sublinieze că „oamenii pe care-i întâlnești și cărțile pe care le citești, îți ajută, te călăuzesc în viață”.

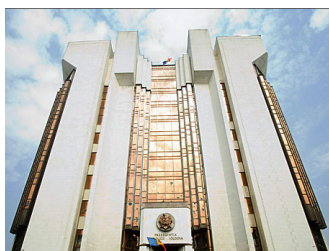
Printre cei care au luat cuvântul dintre cadrele didactice se numără și Otilia STAMATIN, doctor în pedagogie, conferențiar universitar: „15 septembrie este o zi semnificativă pentru întreaga țară. De contribuția fiecăruia depinde evoluția noastră de mai departe. Oamenii întotdeauna, chiar și în condiții de război, au găsit ieșire din cele mai grele situații.

(Continuare în pag. 3)

## SUMAR

Inaugurarea anului de studii.....	1,3
Oficial.....	2
Stagii de practică.....	5
Semănător de stele.....	6,7
Revista revistei.....	8
Pagini de proză.....	9
Știință.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Dicționar UE.....	12

## Marian Lupu a solicitat lansarea unui dialog necondiționat între partidele parlamentare



Marian Lupu a solicitat pe 28 septembrie curent lansarea unui dialog necondiționat în-

tre partidele parlamentare, în urma căruia să fie găsite soluții pentru depășirea crizei politice din țara noastră.

În cadrul unui apel către popor privind necesitatea depășirii crizei politice, Președintele interimar al țării a declarat că el nu se va ține de calitatea de candidat la președinție în cazul în care se va găsi o rezolvare pentru alegerea șefului statului.

În același timp, Marian Lupu a invitat reprezentanții partidelor politice parlamentare la o masă rotundă, la care să fie negociate posibilitățile de depășire a crizei politice actuale. Aceasta urmează să aibă loc vineri, 30 septembrie, ori sâmbătă, 1 octombrie, pe platforma parlamentară.

În paralel cu dialogul intraparlamentar, Marian Lupu a

specificat că va iniția o serie de întâlniri de lucru cu mai mulți parteneri interni și externi ai autorităților de stat ale Republicii Moldova, în cadrul cărora să fie discutate posibilitățile de alegere a șefului statului.

Potrivit acordului de constituire a AIE-2, Marian Lupu este candidatul alianței de guvernare la funcția de președinte al țării.

## Deputații se cheamă reciproc la respect și conlucrare

În prima zi a sesiunii parlamentare de toamnă-iarnă, 29 septembrie, deputații s-au îndemnat reciproc să manifeste respect și conlucrare. Liderii fracțiunilor au subliniat necesitatea adoptării legilor și proiectelor importante pentru popor, dar nu au ezitat să lanseze și acuzații.

Președintele fracțiunii parlamentare a PCRM, Maria Postoico, a declarat că trebuie să se pună capăt dezordinii care a avut loc în sesiunea precedentă. „Noi înțelegem că suntem rivali în lupta politică, dar trebuie să existe limite. Trebuie să existe respect. Orice proiect de lege trebuie să fie examinat



fără întârziere, pentru că toate sunt în folosul poporului. Fracțiunea PCRM cheamă corpul de deputați la conlucrare și declarăm că suntem deschiși pentru orice inițiativă și proiect care este pentru popor”, a declarat Maria Postoico.

Liderul fracțiunii PLDM, Valeriu Streleț, a declarat că fracțiunea PLDM va reveni cu noi ini-

țiative în cele mai importante domenii pentru eficientizarea activității. „Pe lângă manifestările de populism ieftin trebuie să adoptăm corect legislația. Dacă nu ne vom mișca înainte, riscăm să pierdem încrederea cetățenilor. Astfel că fracțiunea PLDM cheamă deputații la conlucrare”, a spus Valeriu Streleț. Potrivit deputatului, un obiectiv important al PLDM este alegerea șefului statului.

Liderul fracțiunii PDM, Dumitru Diacov, a spus că prima zi a sesiunii de toamnă-iarnă este o sărbătoare. „Astăzi este o sărbătoare pentru că toate fracțiunile sunt prezente în Parlament. Trebuie însă să vorbim

serios despre cadrul legislativ, despre proiectele importante pe care le așteaptă țara, partenerii străini, agenții economici. Alegerea președintelui este o prioritate a tuturor partidelor, pentru că dăm țara de rușine”.

Liderul fracțiunii PL, Ion Hadârcă, a anticipat că această sesiune va fi una cu adevărat fierbinte. „Numai împreună vom zidi o țară prosperă”, a subliniat Ion Hadârcă. Parlamentarul a pus accentul pe faptul că pentru această sesiune este importantă adoptarea politicii bugetar-fiscale, alegerea șefului statului, adoptarea noului Cod al Educației și noului Cod al Audiovizualului.

## Semnarea unor acorduri de asistență

Primul-ministru Vlad Filat și Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al SUA în Republica Moldova William H. Moser au semnat acordurile de asistență între Guvernele celor două state în domeniul justiției și afacerilor interne, susținerii autorităților publice locale și consolidarea instituțiilor statului de drept.

„Mă bucură mult faptul că primele acțiuni pe care le realizăm împreună cu dl Ambasador țin de importante proiecte de colaborare. Ieri, am deschis împreună cu dl Ambasador o conferință internațională dedicată sporirii oportunităților

de finanțare pentru sectorul nonguvernamental din Moldova, inclusiv prin intermediul banilor publici. Sînt sigur că, odată cu venirea Dvs., relațiile bilaterale dintre statele noastre vor cunoaște un nou avînt atingînd un nou nivel de interacțiune strategică”, a spus Vlad Filat după ceremonia de semnare.

Premierul a precizat că cele 3 acorduri prevăd asistență adițională în formă de grant în valoare totală de aproape 4 milioane dolari SUA.

William Moser a spus că este fericit că se află aici și că,



prin semnarea acordurilor de asistență, SUA confirmă angajamentul său de a ajuta Republica Moldova în calea ei spre a deveni un stat democratic, prosper și european.

Acordurile de astăzi sînt orientate spre trei domenii cruciale pentru succesul Repu-

blicii Moldova: administrația publică locală, consolidarea instituțiilor statului de drept, prevenirea și combaterea traficului de persoane.

„Evenimentul de astăzi este o nouă dovadă a parteneriatului între țările noastre. Prin aceasta sprijinim prioritățile Republicii Moldova și programul de reformă ambițios. Noi credem în succesul Republicii Moldova și în energia poporului moldovean. În drumul nostru spre democratizare, care este unul dificil, SUA vă fi partener și prieten”, a specificat William Moser.



# La porțile necunoscute ale noilor speranțe

(Sfârșit. Început în pag. 1)

Totul depinde de noi, de gradul conștientizării noastre. La noi se simte psihologic lipsa unei clase politice. Tot timpul străinii ne-au infiltrat gândul că moldovenii sunt lași, trădători și corupți. Trebuie să știm că ultimele vreo cinci decenii din secolul trecut poporul nostru a suferit un adevărat genocid, a fost secerat de o cumplită foamete artificială, a simțit din greu politica sovietică de distrugere a potențialului intelectual. Dar societatea își revine, se dezvoltă conform legilor spirituale, învingând, ca în cazul nostru, acea fatală directivă sus-pusă, numită „raznareadka na... bâkov”. E știut că după războaie apar, se nasc mai mulți băieți, mai talentați, ca, dimpreună, cu ajutorul lor, să depășim mai ușor greutățile vieții. Urmează, așadar, să ne schimbăm imaginea, de vreme ce am fost desconsiderați, socotiți oameni mici. E nevoie să ne dezvoltăm, să evoluăm. Fapt pentru care trebuie să promovăm exigența, respectul și demnitatea, în primul rând. Noi suntem deschiși: vrem să vă dezvoltăm. Mai mult, vă îndemnăm să-i susțineți pe cei talentați. Sunteți datori să ne depășiți, să deveniți mândria noastră și a Moldovei”.

Interesante au fost și alte luări de cuvânt, între care și cea a doamnei Tatiana MANOLE, doctor habilitat, profesor universitar. Adresându-se auditoriului, Domneaei a remarcat faptul că Academia a devenit o adevărată catedrală a științei, înzestrată cu mijloace tehnice performante. Domnia sa a subliniat că „vede în noii masteranzi o făclie care va arde mereu. Să învățați toată

viața, iar noi ne vom strădui să vă dăm nu „cunoștințe memorate, cum zicea recent Președintele României, ci competențe cuprinzătoare, ca să puteți merge mai departe și să luați decizii corecte și demne de laudă”.

Moderatorul Vlad Canțir și-a amintit aici de momentul plecării de la Academie a fondatorului ei, Mihail

Platon. Mihail Platon.

De bine și în aceeași manieră am putea vorbi despre mulți, dacă nu despre întregul corp profesoral-didactic, a subliniat moderatorul festivităților prilejuite de începutul noului an de studii la AAP, după care le-a oferit cuvântul proaspeților masteranzi Renata MARCIUC

interne și Departamentul dezvoltare profesională, alte subdiviziuni structurale ale Academiei) și o prezentare a cadrelor ce stau în fruntea acestora, precum și a cadrelor didactice și colaboratorilor instituției. Urându-le multe succese și satisfacție de pe urma activității lor în noul an de studii, domnul Oleg Balan a demonstrat,



Platon, rector și manager talentat, care i-a rugat „să nu lăsați să se distrugă ceea ce am creat cu greu”. Dar după tentația de distrugere de către forțele ostile a tot ceea ce a fost făcut cu trageră de inimă, am avut norocul că soarta ne-a trimis un om de vocație, cu spirit managerial ales, pe domnul Vasile Marina, cu ajutorul căruia instituția revine, prin calitatea instruirii și prin politica de promovare a ideii de continuitate, susținută și de vicerectorul Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar interimar, la tradițiile și adevărul istoric, la demnitatea noastră de neam. Auditoriul a cinstit apoi creștineste, printr-un moment de reculegere, memoria veșnic

(care, întrebându-se: „De ce am ales AAP?”, concretiză: „Îmi plac știrile din toate domeniile. Noi suntem viitorul țării. Aș vrea să aducem ceva nou în viața noastră”) și Pavel MACARI (care mărturisi din capul locului: „Am ales managementul ajutat de sfatul unui coleg de aici – „Dacă vrei să faci carte, vino la AAP”. A fost așa – „ca de la creștin la creștin”. Am văzut, într-adevăr, că aici sunt oameni mari, care au ce ne da, și noi avem ce lua de la ei”).

Ultimul luă cuvântul vicerectorul Academiei domnul Oleg Balan, care făcu o succintă relatare privind Organizarea AAP (constituită din Departamentul organizarea instruirii, Departamentul gestiune și servicii

vorba domnului rector al AAP, Vasile Marina, că Domnia sa este „tatăl și mama întregului corp profesoral-didactic și al masteranzilor”.

Festivitatea s-a încheiat cu înmânarea carnetelor noilor masteranzi de către rectorul și vicerectorul Academiei de Administrare Publică, domnii Vasile Marina și Oleg Balan.

Solemnitatea și semnificația majoră a zilei de 15 septembrie 2011 își mai continuă prezența la porțile necunoscute ale noilor speranțe și după stingerea acordurilor înălțătoare ale imnului Academiei, pe care-l intonă întreaga echipă a acestui „templu al instruirii postuniversitare și științei”.

Cor. „F.P.”

# Accesul la informație – calea spre cunoștințe și cunoaștere

*Masă rotundă la Academia de Administrare Publică prilejuită de Zilele dreptului de a ști*

Cu nouă ani în urmă, la Sofia (Bulgaria), la un **For al organizațiilor nonguvernamentale din mai multe țări, inclusiv din Republica Moldova, specializate în domeniul accesului la informație și libertății de exprimare, s-a decis proclamarea datei de 28 septembrie Zi a dreptului de a ști. Ideea a fost susținută deja de reprezentanți ai societății civile din circa 70 de țări.**



Anul acesta Centrul „Acces-info”, în colaborare cu alte organizații nonguvernamentale a organizat ediția a VIII-a a Zilelor dreptului de a ști în perioada 26 septembrie – 2 octombrie cu genericul „O persoană activă este una bine informată”. Scopul desfășurării acestei campanii a constat în informarea populației despre drepturile și modalitățile de solicitare a informațiilor oficiale, despre formele și metodele de participare cetățenească, despre căile de adresare în instanța de judecată; sensibilizarea autorităților și a instituțiilor publice privind realizarea riguroasă a dreptului la informație, a libertății de exprimare și implicarea publicului în procesul de luare a deciziilor; depășirea sindromului de secretomanie și asigurarea transparenței in-

stituționale; implicarea activă a cetățenilor la soluționarea problemelor comunităților; combaterea corupției.

Cu acest prilej, Secția informare și documentare (Biblioteca științifică) a Academiei a organizat, în colaborare cu catedrele Științe juridice și Știința administrației, o **masă rotundă** cu genericul „**Accesul la informație – calea spre cunoștințe și cunoaștere**”, la care au participat foarte activ profesori

și masteranzi ai Academiei.

Activitatea respectivă a fost inaugurată de dna **Rodica Sobieschi-Camerzan, șefa Secției informare și documentare**, care a ținut să menționeze importanța și necesitatea imensă a desfășurării Zilelor dreptului de a ști, ea mai vorbind despre scopul și sarcinile acestei campanii, despre activitatea prodigioasă a Bibliotecii științifice a Academiei în vederea promovării cunoștințelor prin intermediul cărții, dar și a internetului în domeniul administrării publice, economiei și managementului public, relațiilor internaționale.

Moderatorii mesei rotunde, **Andrei Groza, doctor în istorie, șef al Catedrei știința administrației, și Silvia Goriuc, doctor în drept, șef al Catedrei științe juridice,**

au subliniat în alocuțiunile dumnealor importanța participării masteranzilor la astfel de mese rotunde, necesitatea de a cunoaște cât mai mult și mai profund, în primul rând, în domeniul și la specialitatea pe care ei le profesază. „Dreptul de a cunoaște, dreptul de a obține orice informație constituie cheia democratizării societății”, a menționat dna Silvia Goriuc. „Datele cu caracter personal trebuie să fie secretizate, trebuie să existe, de asemenea, o delimitare strictă a acestor date. Acesta este un drept fundamental al persoanei”, a ținut să sublinieze dl Andrei Groza.

Referindu-se la reglementările generale privind accesul la informație și la informațiile cu accesibilitate limitată, **Ana Harabari, master în științe politice**, a vorbit despre accesul la informație în cadrul Uniunii Europene, atrăgând atenția asupra actelor care garantează libertatea de exprimare și liberul acces la informație. Vorbi-

**de cercetare, specialitatea management, Felicia Răcilă** a făcut o incursiune în drepturile și obligațiile persoanelor fizice și juridice de a obține informații cu caracter personal, acordând o atenție deosebită procedurii și termenelor de remitere a informației solicitate de persoanele respective.

Luând în dezbatere chestiunea cu privire la transparența achizițiilor publice, **masterandul Victor Prohnițchi** a procedat la o comparație între legislația Republicii Moldova și cea a Uniunii Europene în domeniul achizițiilor publice, ajungând la concluzia că legislația europeană este cu mult mai perfectă, astfel că legislația țării noastre urmează a fi racordată la rigorile comunitare.

În cadrul mesei rotunde s-au mai pronunțat masteranzii **Lucia Cobileanu, Sergiu Bugai, Aliona Bîrcă, Cristina Morari, precum și Igor Cîrnaț, student la Universitatea Tehnică din Moldova.**



toarea a făcut, de asemenea, trimitere la legislația Republicii Moldova în domeniul asigurării dreptului la informație, nominalizând în acest sens Constituția țării noastre, diverse legi și prevederi ale actelor normative.

**Masteranda la masteratul**

Rodica Sobieschi-Camerzan a menționat în finalul mesei rotunde că este necesar de a continua desfășurarea unor astfel de acțiuni în domeniul accesului la informație, iar fiecare ședintă la masa rotundă – să ia în dezbatere o temă concretă.

**Cor. „F.P.”**



# Totalizarea stagiilor de practică

Pe 20 septembrie curent, în cadrul Academiei de Administrare Publică, a avut loc o ședință de totalizare a stagiilor de practică, la care au participat masteranzii anului II, precum și profesorii Aca-



demiei care au fost implicați în această activitate. Ședința a fost inaugurată de dna **Tatiana Șaptefrăți**, director al Departamentului organizarea instruirii, doctor, conferențiar universitar, care a menționat, între altele: "Stagiul de practică este o componentă foarte importantă a procesului de instruire. Academia de Administrare Publică acordă o atenție deosebită diversificării formelor și metodelor de pregătire teoretică și practică a funcționarilor publici. În acest sens, Academia colaborează permanent și fructuos cu autoritățile administrației publice centrale și locale. Am dori, în continuare, să întreținem cu d-voastră un dialog sincer și deschis despre eficiența stagiului de practică, despre aspectele sale pozitive, dar și mai puțin edificatoare".

Prima a luat cuvântul **Lucia Canțir** (masteratul de cercetare, specializarea administrarea publică): "Am susținut stagiul de practică în cadrul Aparatului Parlamentului Republicii Moldova, unde ne-au primit foarte bine, ne-au ajutat să ne descurcăm în acti-

vitatea parlamentară, ne-au inițiat în pregătirea diferitelor ședințe și acte legislative. Am asistat la ședințele plenare ale Parlamentului, adică am avut posibilitatea să vedem la modul practic, cum își desfășoară activitatea forul legislativ suprem al țării noastre". Masteranda Lucia Canțir a mulțumit organizatorilor și conducătorilor stagiului de practică de la Academie pentru sfaturile și sugestiile foarte prețioase, menționând, totodată, că toți cei trei masteranzi, care și-au susținut practica în Aparatul Parlamentului, au beneficiat de oferte de a se angaja acolo la serviciu.

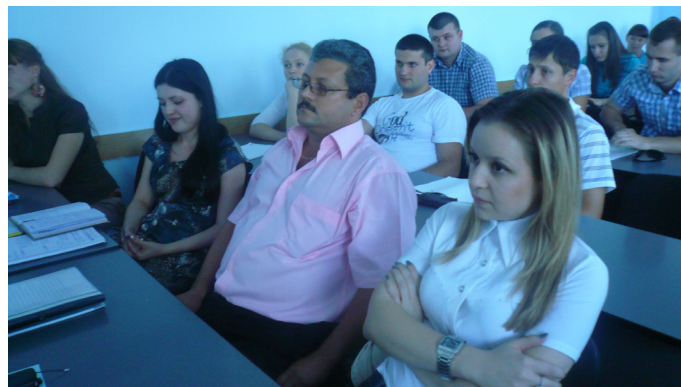
Masterandul **Vasile Gherman** (masteratul de cercetare, specializarea administrarea publică) a ținut să menționeze că a susținut stagiul de practică în cadrul Ministerului Economiei al Republicii Moldova. „Ne-au primit cu brațele deschise. Am avut prilejul nu numai să studiez profund activitatea Ministerului și, în special, a Direcției analiză și prognoză macroeconomică, dar și să particip la pregătirea și realizarea mai multor activități. Voi remarca, totodată, că e cam problema-



tic să obții anumite informații în domeniu de la colaboratorii Direcției, lucrul acesta îl fac cu mai multă lejeritate doar șefii".

„Am văzut cu ochii mei,

cum ia naștere un act de nivel local, cum se execută acesta", a subliniat masterandul **Igor Țărălungă** (masteratul de profesionalizare, specializarea administrarea publică), care și-a susținut stagiul de prac-



tică în cadrul Oficiului Cancelariei de Stat din Soroca. „Oficiul respectiv supraveghează respectarea legilor țării la nivel local", a mai menționat masterandul, relevând că a avut o practică foarte reușită.

**Tatiana Mumji** (masteratul de profesionalizare, specializarea management): „Am susținut stagiul de practică în cadrul Consiliului Coordonator al Audiovizualului din republică, unde a fost destul de interesant, lărgindu-mi esențial orizontul de cunoștințe".

Luând cuvântul în cadrul

miți de felul în care a decurs stagiul de practică. „Am avut fericita șansă de a vedea nu din umbră, ci pe viu, cum se muncește în cadrul unui astfel de organ al administrației publice centrale, cum ar fi Mi-

nisterul Afacerilor Externe și Integrării Europene al Republicii Moldova, și chiar de a ne implica nemijlocit în activitatea acestuia. Colaboratorii au fost foarte receptivi. Totodată, consider că ar fi bine dacă s-ar elabora un plan sau un program de colaborare dintre Academie și organul respectiv în vederea unei mai bune organizări a stagiului de practică, căci unele instituții nu i-au prea avantajat pe practicanții noștri. Urmare a susținerii stagiului de practică, am tras concluzia că este necesar să muncim mai mult în vederea perfectării diferitelor acte din domeniul administrării", a menționat masteranda.

În cadrul ședinței de totalizare a stagiilor de practică s-au pronunțat cu anumite sugestii și puncte de vedere mai mulți conducători ai acestor stagii, profesori ai Academiei, printre care **Orest Tăriță**, șef al Catedrei științe politice și relații internaționale, doctor, conferențiar universitar, **Oleg Frunze**, doctor în economie, conferențiar universitar, **Violeta Tincu**, doctorandă, lector universitar, și alții.

**Mihai GHEORGHE**

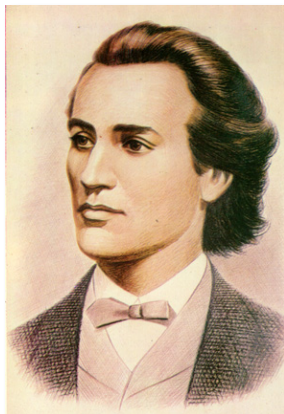
# „Semănător de stele, și-ncepător de vremuri”

Mihai EMINESCU

## NUMAI POETUL

Lumea toată-i trecătoare.  
Oamenii se trec și mor  
Ca și miile de unde,  
Ce un suflet le pătrunde,  
Treierând neconținut  
Sânul mării înfinit.

Numai poetul,  
Ca pasări ce zboară  
Deasupra valurilor,  
Trece peste nemărginirea timpului:  
În ramurile gândului,  
În sfintele lunci,  
Unde pasări ca el  
Se-ntrec în cântări.  
1867



(1850 - 1889)

Măști râzânde, puse bine pe-un caracter inimic;  
Dumnezeul nostru: umbră, patria noastră: o frază;  
În noi totul e spoială, totu-i lustru fără bază;  
Voi credeați în scrisul vostru, *noi nu credem în nimic!*

Și de-aceea spusa voastră era sântă și frumoasă,  
Căci de minți era gândită, căci din inimi era scoasă,  
Inimi mari, tinere încă, deși voi sunteți bătrâni.  
S-a întors mașina lumii, cu voi *viitorul trece*;  
Noi suntem iarăși trecutul, fără inimi, trist și rece;  
Noi în noi n-avem nimica, totu-i calp, totu-i străin!

Voi, pierduți în gânduri sante, convorbeați cu idealuri;  
Noi cârpim cerul cu stele, noi mânjim marea cu valuri,  
Căci al nostru-i sur și rece – marea noastră-i de îngheț.  
Voi urmați cu răpejune cugetările regine,  
Când, plutind pe aripi sante, printre stelele senine,  
Pe-a lor urme luminoase voi asemenea mergeți.

Cu-a ei candelă de aur palida înțelepciune,  
Cu zâmbirea ei regală, ca o stea ce nu apune,  
Lumina a vieții voastre drum de roze semănat.  
Sufletul vostru: un înger, inima voastră: o liră,  
Ce la vântul cald ce-o mișcă, cântări molcome respiră;  
Ochiul vostru vedea-n lume de icoane un palat.

Noi? Privirea scrutătoare ce nimica nu visează,  
Ce tablourile minte, ce simțirea simulează,  
Privim reci la lumea asta – vă numim vizionari.  
O convenție e totul; ce-i azi drept, mâne-i minciună;  
Ați luptat luptă deșartă, ați vânat țintă nebună,  
Ați visat zile de aur pe-astă lume de amar.

„Moartea succede vieții, viața succede la moarte”,  
Alt sens n-are lumea asta, n-are alt scop, altă soarte;  
Oamenii din toate cele fac icoane și simbol;  
Numesc sânt, frumos și bine ce nimic nu însemnează,  
Împărțesc a lor gândire pe sisteme numeroase  
Și pun haine de imagini pe cadavrul trist și gol.

Ce e cugetarea sacră? Combinare măiestrită  
Unor lucruri nexistente; carte tristă și ncălcită,  
Ce mai mult o încifrează cel ce vrea a descifra.  
Ce e poezia? Înger palid cu priviri curate,  
Voluptos joc cu icoane și cu glasuri tremurate,  
Strai de purpură și aur peste țărâna cea grea.

Rămâneți dară cu bine, sante firi vizionare,  
Ce făceați valul să cânte, ce puneți steaua să zboare,  
Ce creați o altă lume pe-astă lume de noroi;  
Noi reducem tot la pravul azi în noi, mâni în ruină,  
Proști și genii, mic și mare, sunet, sufletul, lumină –  
Toate-s praf... Lumea-i cum este ... și ca dânsa suntem noi.  
1870

## EPIGONII

(Fragment)

Când privesc zilele de-aur a scripturelor române,  
Mă cufund ca într-o mare de visări dulci și senine  
Și în jur parcă-mi colindă dulci și mândre primăveri,  
Sau văd nopți ce-ntind deasupra-mi oceanele de stele,  
Zile cu trei sori în frunte, verzi dumbrăvi cu filomele,  
Cu izvoare-ale gândirii și cu râuri de cântări.

Văd poeți ce-au scris o limbă, ca un fagure de miere [...]

.....  
Ș-acel rege-al poeziei, vecinic tânăr și ferice,  
Ce din frunze îți doinește, ce cu fluierul îți zice,  
Ce cu basmul povestește - *veselul Alecsandri*,  
Ce-nșirând mărgăritare pe a stelei blondă rază,  
Acum seculii străbate, o minune luminoasă,  
Acum râde printre lacrimi când o cântă pe *Dridri*.

Sau visând o umbră dulce cu de-argint aripe albe,  
Cu doi ochi ca două basme mistice, adânce, dalbe,  
Cu zâmbirea de vergină, cu glas blând, duos, încet,  
El îi pune pe-a ei frunte mândru diadem de stele,  
O așează-n tron de aur, să domnească lumi rebele  
Și iubind-o fără margini, scrie: *“visul de poet”*.

Sau visând cu doina tristă a voinicului de munte,  
Visul apelor adânce și a stâncelor cărunte,  
Visul selbelor bătrâne de pe umerii de deal,  
El deșteaptă-n sânul nostru dorul țării cei străbune,  
El revoacă-n dulci icoane a istoriei minune,  
Vremea lui Ștefan cel Mare, zimbrul sobru și regal.

.....  
Iară noi? noi, epigonii?... Simțiri reci, harfe zdrobite,  
Mici de zile, mari de patimi, inimi bătrâne, urâte,

(Continuare în pag. 7)

(Șfârșit. Început în pag. 6)

## AI NOȘTRI TINERI...

Ai noștri tineri la Paris învață  
La gât cravatei cum se leagă nodul,  
Ș-apoi ni vin de fericesc norodul  
Cu chipul lor isteț de oaie creață.

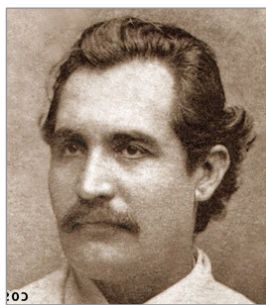
La ei își cască ochii săi nerodul,  
Că-i vede-n birje răsucind mustața,  
Ducând în dinți țigara lungăreață...  
Ei toată ziua bat de-a lungul Podul.

Vorbesc pe nas, ca saltimbanci se strâmbă:  
Stâlpi de bordel, de crâșme, cafenele  
Și viața lor nu și-o muncesc – și-o plimbă.

Ș-aceste mărfuri fade, ușurele,  
Ce au uitat pân' și a noastră limbă,  
Pretind a fi pe cerul țării: stele.  
1876

## SCRISOAREA III (Fragment)

...Au prezentul nu ni-i mare? N-o să-mi dea ce o să cer?  
N-o să aflu într-ai noștri vre un falnic juvaer?  
Au la Sybaris nu suntem lângă capiștea spoielii?  
Nu se nasc glorii pe stradă și la ușa cafenelii,  
N-avem oameni ce se luptă cu retoricele sulii  
În aplauzele grele a canaliei de uliți,  
Panglicari în ale țării, care joacă ca pe funii,  
Măști cu toate de renume din comedia minciunii?  
Au de patrie, virtute, nu vorbește liberalul,  
De ai crede că viața-i e curată ca cristalul?  
Nici visezi că înainte-ți stă un stâlp de cafenele,  
Ce își râde de-aste vorbe îngânându-le pe ele.  
Vezi colo pe uriciunea fără suflet, fără cuget,  
Cu privirea-mpăroșată și la fâlci umflat și buget,  
Negru, cocoșat și lacom, un izvor de șiretlicuri,  
La tovarășii săi spune veninoasele-i nimicuri;  
Toți pe buze-având virtute, iar în ei monedă calpă,  
Quintesență de mizerii de la creștet până-n talpă.  
Și deasupra tuturor, oastea să și-o recunoască,  
Își aruncă pocitura bulbucății ochi de broască...  
Dintr-aceștia țara noastră își alege astăzi solii!  
Oameni vrednici ca să șază în zidirea sfintei Golii,  
În cămeși cu mâneci lungi și pe capete scufie,  
Ne fac legi și ne pun biruri, ne vorbesc filosofie.  
Patrioții! Virtuozii, ctitori de așezăminte,  
Unde spumegă desfrăul în mișcări și în cuvinte,  
Cu evlavie de vulpe, ca în strane, șed pe locuri  
Și aplaudă frenetic schime, cântece și jocuri...  
Și apoi în sfatul țării se adun să se admire  
Bulgăroi cu ceafa groasă, grecotei cu nas subțire;  
Toate mutrele acestea sunt pretinse de roman,  
Toată greco-bulgărimea e nepoata lui Traian!  
Spuma asta-nveninată, astă plebe, ăst gunoi  
Să ajung-a fi stăpână și pe țară și pe noi!  
Tot ce-n țările vecine e smintit și stăpinitură,



Tot ce-i însemnat cu pata putrejunii de natură,  
Tot ce e perfid și lacom, tot Fanarul, toți iloții,  
Toți se scurseră aicea și formează patrioții,  
Încât fonfii și flecarii, găgăuții și gușății,  
Bălbăiți cu gura strâmbă sunt stăpânii astei nații!  
Voi sunteți urmașii Romei? Niște răi și niște fameni!  
I-e rușine omenirii să vă zică vouă oameni!  
Și această ciumă-n lume și aceste creaturi  
Nici rușine n-au să ieie în smintitele lor guri  
Gloria neamului nostru spre-a o face de ocară,  
Îndrănesc ca să rostească pân' și numele tău... țară!

La Paris, în lupanare de cinismu și de lene,  
Cu femeile-i pierdute și-n orgiile-i obscene,  
Acolo v-ați pus averea, tinerețele la stos...  
Ce a scos din voi Apusul, când nimic nu e de scos?

Ne-ați venit apoi, drept minte o sticlă de pomadă,  
Cu monoclu-n ochi, drept armă bețișor de promenadă,  
Vestejiți fără de vreme, dar cu creieri de copil,  
Drept științ-având în minte vre un vals de Bal-Mabil,  
Iar în schimb cu-averea toată vrun papuc de curtezană...  
O, te-admir, progenitură de origine romană!  
Și acum priviți cu spaimă fața noastră sceptic-rece,  
Vă mirați cum de minciuna astăzi nu vi se mai trece?  
Când vedem că toți aceia care vorbe mari aruncă  
Numai banul îl vânează și câștigul fără muncă,  
Azi, când fraza lustruită nu mai poate înșela,  
Astăzi alții sunt de vină, domnii mei, nu este-așa?  
Prea v-ați arătat arama sfâșiind această țară,  
Prea făcurați neamul nostru de rușine și ocară,  
Prea v-ați bătut joc de limbă, de străbuni și obicei,  
Ca să nu s-arate-odată ce sunteți – niște mișei!  
Da, câștigul fără muncă, iată singura pornire;  
Virtutea? e-o nerozie; Geniul? o nefericire.

Dar lăsați măcar strămoșii ca să doarmă-n colb de cronici;  
Din trecutul de mărire v-ar privi cel mult ironici.  
Cum nu vii tu, Țepeș doamne, ca punînd mîna pe ei,  
Să-i împarți în două cete: în smintiți și în mișei,  
Și în două temniți large cu de-a sila să-i aduni,  
Să dai foc la pușcărie și la casa de nebuni!  
1881

## ÎN ZADAR ÎN COLBUL ȘCOLII

În zadar în colbul școlii,  
Prin autori mâncați de molii,  
Cauți urma frumuseții  
Și îndemnurile vieții,

Și pe foile lor unse  
Cauți taine nepătrunse  
Și cu slovele lor strâmbe  
Ai vrea lumea să se schimbe.

Nu e carte să înveți  
Ca viața să aibă preț –  
Ci trăiește, chinuiește  
Și de toate pătimește  
Ș-ai s-auzi cum iarba crește.  
1881



# Între motivare și reformare

Societatea contemporană e de neînchipuit în afara problemelor curente în care sunt antrenați într-un mod sau altul țări și continente în drum spre evoluție, spre progres și performanțe economice, științifice și socioculturale multiaspectuale. Din acest punct de vedere, țara noastră traversează actualmente o perioadă dintre cele mai dificile și, totodată, complexe prin multitudinea transformărilor de neamănat ale economiei naționale și de piață.

Raportată la acest domeniu socioeconomic și socio-vital dat, revista metodic-științifică trimestrială „Administrarea Publică” relevă prin cele șapte compartimente constitutive ale sale („Administrarea publică: teorie și practică”, „Societatea civilă și statul de drept”, „Economie și finanțe publice”, „Instruirea funcționarilor publici: strategii și tehnologii noi”, „Relații internaționale și integrare europeană”, „Tribuna tânărului cercetător”, „Ghid electoral”), preocupările cercetătorilor și oamenilor de știință din țară și de peste hotare privind un spectru sau altul de problematici majore legate de mersul înainte al omenirii, de soluționarea lor din perspectiva zilei de mâine, luându-se în calcul, totodată, evident, potențialul economic, științific și juridic la toate nivelurile posibile, fără a afecta buna desfășurare a altor activități socio-umane ori socioeconomice vitale ale unui sau altui stat. În acest sens, desigur, întotdeauna unii pot învăța de la alții, pot prelua tot ce-i mai bun, mai progresist întru implementarea și mișcarea pe ascendență, întru accesarea la succes prin colaborarea directă sau indirectă multifactorială.

Numărul curent al revistei găzduiește o serie de materiale menite să reflecte starea de facto a vieții socioeconomice moldovenești la zi din aceste și din alte racursuri proeminente. Astfel, primul compartiment ne oferă câteva abordări concrete ce țin de teoria și practica administrării publice actuale. Este vorba de „Raportul dintre știința administrației și știința politică” (autor Tatiana ȘAPTEFRAȚI, doctor, conferențiar universitar), de „Autorități autonome ale administrației publice centrale” (semnatar Ion DULSCHI, doctor în istorie, conferențiar universitar) de „Unele considerațiuni generale privind conceptul de politici publice” de Orest TĂRĂȚĂ, doctor în științe politice, conferențiar universitar, și de Mariana IAȚCO, doctor în politici publice, de „Manipulatori și activizatori în guvernare” de Dumitru PATRAȘCU, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar, și Tatiana AN-

DRIȘ (PATRAȘCU), magistrul în management, și de „Clarificări ale politicilor publice (perspectivă complexă)” de Tatiana SAVCA, lecor superior universitar.

Cel de-al doilea compartiment ne propune o tratare științifică trilaterală privind unele „Delimitări conceptuale ale modalităților de înfăptuire a administrației publice locale” (autor Anatolie BANTUȘ, doctor în drept, profesor universitar), „Libertatea sindicală. Reglementări internaționale și interne” de Eufemia VIERIU (România) și o serie de „Considerațiuni privind natura și esența statului” de Natalia BANTUȘ, doctor în drept.

„Produsul intern-brut – oglinda reflectării activității economice” de Andrei BLANOVSKI, doctor în drept, confer. univ., și „Indicatorii de performanță ai managementului calității și abordarea standardelor ISO 9001, 14001, 22000 în cadrul unui sistem integrat de manage-

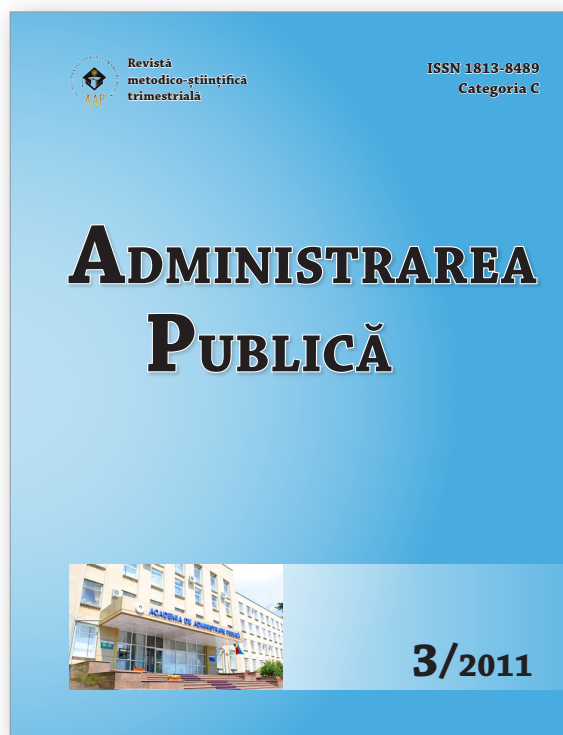
mentul calității” de Tatiana TOFAN, doctor în economie, reprezintă sumar compartimentul „Economie și finanțe publice”.

La compartimentul „Instruirea funcționarilor publici: strategii și tehnologii noi” subscriu Aurelia ȚEPORDEI („Evaluarea performanțelor profesionale ale funcționarilor publici din Republica Moldova), Vlad CANȚÎR („Formarea lingvistică în franceză a funcționarilor publici din Republica Moldova” și Nadejda VACAROV („Raportul dintre motivare și performanță în muncă și tehnologiile informaționale”). Compartimentul „Relații internaționale și integrare europeană” e susținut de Ministrul afacerilor externe și integrării europene al Republicii Moldova, Iurie LEANCĂ („Cred în viitorul european al R. Moldova”) și de Iurie JOSAN („Costuri și beneficii de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană”).

Tribuna tânărului cercetător întrunește trei colaborări semnate de Daniel BLIORT („Sistemul administrativ specific Uniunii Europene”), de Ecaterina NEGRU („Administrarea și reformarea managementului public”) și Inna GOROBET din Ucraina („Стандарт качества социальных услуг как инструмент государственной политики противодействия детской беспризорности и безнадзорности”).

Ghidul electoral (ultimul compartiment al revistei) propune adresanților săi o succintă translație în limbile franceză, engleză și rusă, de Vlad CANȚÎR și Alla PLEȘCO, a unui șir de termeni și noțiuni, utilizate frecvent în campaniile electorale din republica noastră.

**Cor. „F.P.”**





# Cuvântul destinului și Destinul cuvântului

*Profundă prin mesajul său ideatic și prin cel asociativ și axată, totodată, pe un detaliu generator de semnificații socioumane dintotdeauna, nuvela „Balada vieții și a morții” evidențiază prin ținuta verticală, sobră și epico-dramatică vocația unui scriitor*

*alintat de modestia tăcerii și ros de îndoiala așteptărilor. Ne bucură că acest autor, Mihai Manea, e un bun coleg de breaslă (care știm că scrie din tinerețe și poezie, și nu numai proză). Îi așteptăm de mult debutul în volum, deoarece are ce spune și mai știe și*

*cum. Talentul se vede nu numai dintr-o povestire/nuvelă, dar și dintr-un titlu... Aveți în față dovada unei trăiri sincere și atotcuprinzătoare în Cuvântul destinului și-n Destinul cuvântului.*

**Tudor PALLADI**

**Mihai MANEA**

## Balada vieții și a morții

### Nuvelă

O seară caldă și liniștită de sfârșit de vară se lăsă peste satul aciuat în lunca Răutului. Lumea, animalele și păsările se ogoiseră de-a binelea, căci au obosit cu toatele într-o zi atât de mare. Frunzele subțiate și atinse de aurul augustin ale plopului din preajma primăriei, care la cea mai neînsemnată adiere de vânt dădeau impresia unei ploii fără de sfârșit, adormiseră și ele, și acum porniră pe calea celor mai frumoase, dar irealizabile vise. Se părea chiar că și neobositul acesta de rău început să-și depene mai domol apele spre Nistru. Gheorghe Stejărel, primar de mai mult de două decenii al satului său natal, Bătrânești, plasa Floriești din județul Sorhoca, începu să-și facă ordine în birou, căci pe parcursul zilei pe masa de lucru se instalase o bună dezordine, avuse lume de pe lume în audiență. A luat în mâini agenda cu gând s-o pună la locu-i potrivit, dar nu se abținu să n-o deschidă pentru a mai preciza o dată cele planificate pentru a doua zi.

- Așa... Ce, chiar cu noaptea-n cap trebuie să fiu la județ? - nu-i veni lui a crede, dar în timpul acesta se auzi un lătrat de câine prea înflăcărat. - Și i-am zis lui Pricochi aista al Grăchinei lui Gheorghe Doboș să-și lege turbul mai departe de poartă, că are să-i facă într-o bună zi o poznă și are să ajungă la mine la

primărie, dar el parcă îi om să înțeleagă... Pe lângă el trec tocmai copiii de la școală, javra se repede la ei, și-apoi și copiii îl mai zădără. De unde o fi adus el un astfel de soi de câine, că la noi în sat nu prea sunt de aceștia...

Aranjă agenda la loc și dădu să-și pună ochelarii în toc, dar tocmai în clipa aceas-



ta, de departe, de la marginea satului, răzbătu prin fereastra încă deschisă un muget prelung de vacă, care nu de mâncare sau de sete oftă atât de greu, ci, după cum i se păru-se primarului, vaca asta avea alte necazuri, pe care le încerca uneori și stăpâna sa, Măriuța lui Fănache Chioru, dar acesteia îi trecea necazul repede, căci, locuind tocmai la o margine de sat, se mai oprea câte un creștin să-și potolească setea de la fântâna din poarta ei. Și-apoi, bărbății aceștia creștini care erau însetați de la drum, mai știind

că Măriuța e văduvioară încă destul de tânără, cum să treacă ei pe lângă o astfel de fântână și să nu scoată o căldare de apă? Și băteau în poartă, apoi la ușa Măriuței...

Mai strânse primarul Gheorghe Stejărel ba una, ba alta de pe masă, mai văzu și o bancnotă de 20 de lei și o puse mecanic în buzunar,

când, la un moment dat, răsună sub fereastra întredescisă un cântec foarte voios al cocoșului lui Vasile al lui Gavril al lui Ilie al lui Vasilică, cel care fusese pe front și se întoarse teafăr - cu mâini și cu picioare, dar pierduse el pe unde fusese după 44 câte ceva din puținii gărgăuni pe care îi mai avea. Cică, din speriat, s-a cam scrântit nițel, bietul Ilie al lui Vasilică.

- Și i-am zis nevastăi țiea a lui Vasile al lui Gavril să facă răcături din el, dar femeia femeie rămâne. Am să i-l fac eu zeamă, dacă ea nu înțele-

ge. Cât se poate să-mi cânte cocoșul acesta „cucurigu” sub fereastra primăriei, când ședințele sunt tocmai în toi?

Se mai uită el o dată, dacă a strâns tot de pe masă, a tras cu ochiul la ceas (he-e-e, d-apoi că degrabă, înt-adevăr, au să înceapă a cânta cocoșii, își zise el), a scos cheile din buzunar, a ales cam mult, până a găsit cheia potrivită, a ieșit, a încuiat ușa și-i strigă paznicului:

- Ei, lele Zavaste, încă n-ai adormit? Eu am plecat. Ia seama să fie totul în ordine.

De undeva, parcă din niște străfunduri, se auzi o voce de om, dar că de bărbat ori că de femeie, greu de spus:

- Ghi-ni-i-i, măi Gheorghii, ghi-ni-i-i... Sî n-ai niș o grijă de poreadci...

Și se porni primarul Gheorghe Stejărel spre casă, spre nevastă și spre cei patru copii ai săi. Locuia cam depărțitor de primărie, așa că, mergând, începu să analizeze ce reuși el să facă în ziua aceea, ce n-a reușit, ce are de făcut mâine. Și iar ajunse la concluzia de fiecare zi, că făcuse foarte puțin din cele ce plănuiise. Și parcă a alergat toată ziua, n-a stat cu mâinile în șolduri, dar uite că planul său iar a fost dat peste cap. De douăzeci și ceva de ani este primar, dar, ca să vezi, arareori reușește să realizeze cele ce-și puse în gând.

**(Va urma)**

# Descoperirile secolului trecut

(Continuare. Început în nr. 17)

## 1931 - 1940

Industria cosmeticelor este și ea la ora descoperirilor, mai ales după ce un chimist de la Revlon pune la punct primul lac de unghii.

1935 va rămâne celebru pentru o invenție extrem de populară: sondajul de opinie.

Fibra revoluționară, nailonul, își face apariția în 1937. El înlocuiește cu succes firele de mătase din îmbrăcăminte, dar își găsește utilizarea și în multe alte domenii.

În același an, Nestle inventează cafeaua instant, cunoscută și comercializată azi în toata lumea.

## 1941 - 1950

Înainte de izbucnirea celui de-al doilea război mondial și avalanșei sale de invenții terifiante (printre care și bomba atomică), ungurii Lazlo și Gyirgy Biro realizează stiloul cu bilă.



În timpul războiului, printre atâtea orori, Dow Corning inventează siliconul, care ne va da, mulți ani mai târziu, frumuseți apetisante de tipul Pamelei Anderson.

La sfârșitul războiului apare primul calculator, strămoșul computerelor personale de astăzi.

Războiul a dat un imbold fulminant dezvoltării tehnologiilor și descoperirile au început să se multiplice.

În 1946 s-a inventat zapada artificială și filtrul de cafea.

Tot acum apar și invenții mai puțin importante ca tranzistorul și cyberenergia. Utilizarea acesteia nu începe decât în anii '70 pentru că nu existau încă toate tehnologiile necesare.

În anul 1950 va vedea lumina zilei o invenție colosală: cartea de credit, care va permite ușu-

rarea operațiilor bancare și va da un puternic impuls economiilor capitaliste.

## 1951 - 1960

Anii '50 încep cu o serie de descoperiri ce au revoluționat lumea. Apare pilula contraceptivă, ce va schimba esențial nu doar viața femeilor, ci și moravurile unei întregi lumi.

În același an, cunoscutul dr. Jonas Salk pune la punct un vaccin împotriva poliomielitei, maladie ce făcea ravagii în toate păturile sociale după cel de-al doilea război mondial.

Tot în 1950, americanul Peter Carl Goldmank inițiază televiziunea în culori, fără de care nu am fi putut admira unicii ochi violeti ai actriței Liz Taylor.

Și în domeniul înarmării apar amenințări tot mai complexe.

În 1952 un grup de oameni de știință aflați în serviciul guvernului american pune la punct prima bombă cu hidrogen.

Nici anul 1953 nu a fost lipsit de evenimente. Francezul Marcel Bich pune la punct procedeul de fabricare industrială a stiloului cu bilă, în timp ce britanicul Francis Harry Compton Crick și americanul James Dewey Watson descifrează pentru prima dată structura ADN-ului.

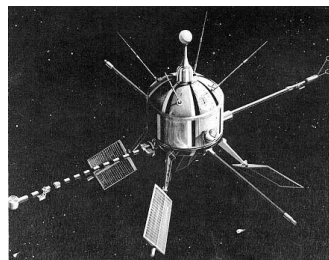
În 1954 vede lumina zilei o altă descoperire ce nu poate fi ignorată, bateria solară, creată de oamenii de știință de la Bell Telephone Laboratory.

În 1955 cercetătorii de la General Electric reusesc să creeze primul diamant sintetic, în timp ce Willard Frank Libby va revoluționa lumea științei prin fundamentarea metodei de datare cu carbon 14.

Și anii următori i-au găsit pe oamenii de știință la lucru. În 1956 se naște primul prototip de mașină rotativă, dar abia în 1957 omenirea va fi uimită să constate că primul satelit artificial și-a început plimbarea în jurul orbitei terestre. Bineînțeles, este vorba de celebrul Sputnik, fabricat de un grup de cercetători sovietici.

Și cum nu se puteau lăsa nici ei mai prejos, în același an americanii inaugurează primul reactor nuclear răcit cu sodiu.

În timp ce americanii și rușii se "bat" în realizări spațiale, francezul Jacques-Yves Cousteau, ce inventase deja scafandru auto-nom, perfecționează o capsulă de scufundări ce-i va permite să exploreze mai în profunzime străfundurile oceanelor.



În 1958, o descoperire importantă va atrage atenția opiniei publice, satelitul de comunicații creat de un grup de oameni de știință americani.

Acesta va fi urmat, în 1959, de o altă invenție ce va revoluționa lumea, circuitul integrat, descoperit de americanii Jack Kilby și Robert Noyce.

## 1961 - 1975

Începutul anilor '60 este marcat de "lupta" spațială dintre americani și ruși.

Rusul Yuri Gagarin devine primul om care iese în spațiu, dar americanii se vor răzbuna în 1962, când Mariner 2 va survola pentru prima dată planeta Venus.

Canada se prinde și ea în joc, în anii '60 profitând de ocazie pentru a-și lansa primul satelit, Alouette.

Dar, acestea nu sunt singurele puncte forte ale anului 1960. Acum apare laserul, pus la punct de Charles H. Townes, Arthur L. Schawlow și Gordon Gould și pentru prima dată cercetătorul american Robert Burns Woodward descoperă sinteza clorofilei.

În anul 1964 americanul George Helmeier realizează primul ecran cu cristale lichide, pentru că în 1966, un alt american, Michael Ellis DeBakey să revoluționeze medicina prin punerea la punct a primei inimi artificiale (ventriculul stâng).

Impulsionat de succesul americanului, sud-africanul Christiaan Neethling Barnard re-

alizează în 1967 prima grefă de inimă pe un om.

Dar, spre sfârșitul anilor '60 nici femeile nu sunt uitate. Acum apare moda permanentului, a pantalonilor evazați și a fustelor plisate; trei elemente fără de care nicio reprezentantă a sexului frumos nu se simțea fericită.

Cu toate acestea, anii '60 se termină sub auspicii nefericite. Acum începe studiul poluării, apare fenomenul mareelor negre (datorate eșuării petrolielor) și se descoperă efectul de seră.

Publicul încearcă să-și păstreze zâmbetul, mai ales gândindu-se la faptul că tot la sfârșitul anilor '60 începe să se pună fluor în apa potabilă, tehnică ce va reduce considerabil numărul cariilor dentare.

1969 este un an de excepție în istoria omenirii. Acum Neil Armstrong și Buzz Aldrin devin primii oameni ce pun piciorul pe Lună, dar în același an se naște Internetul, creat inițial pentru o mai bună comunicare și informare a cercetătorilor americani.

Anii '70 vor aduce cu ei o avalanșă de noi descoperiri.



Dupa ce în 1970 americanul Har Gobind Khorana a realizat prima sinteză completă a unei gene, în anul imediat următor Ted Hoff realizează primul microprocesor, iar Raymond Damadian, tot american, pune la punct primul aparat de imaginerie prin rezonanță magnetică.

1972 este anul nașterii calculatorului electronic de buzunar, moșit de J. S. Kilby și J. D. Merryman, pentru că în 1975 să apară fibra optică, realizată în laboratoarele Bell.

În același an, francezul Philippe Maupas realizează vaccinul împotriva hepatitei B.



## Învinuit de infracțiune economică

Procuratura Anticorupție l-a deferit justiției pe un antreprenor din Dubăsari învinuit de delapidarea averii străine în proporții deosebit de mari cu folosirea situației de serviciu și confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false.

În cadrul urmăririi penale efectuate de procurori s-a stabilit că, activând în calitate de director al unei întreprinderi, acesta a semnat un contract cu Primăria unei localități prin care se angaja să amenajeze 20 de fântâni, proiect finanțat de Fondul Ecologic Național.

La sfârșit, directorul întreprinderii a introdus în procesul-verbal de recepție a lucrărilor executate cheltuieli inexisten-



te de salarizare, asistență socială și medicală. Mai mult ca atât, în act a fost introdusă și taxa pe valoare adăugată, deși agentul economic pe care îl reprezenta nu era înregistrat la organul fiscal ca plătitor de TVA.

Astfel, în urma acțiunilor întreprinderii, Fondul Ecologic Național a fost prejudiciat cu peste 72 mii lei.

Aceeași persoană, folosind o schemă aproape identică, a prejudiciat și S.A. „Dumuri-Chișinău” cu peste 123 mii lei.

Din datele procurorilor, învinuitul în vîrstă de 34 ani activează și în calitate de preot și are la îngrijire cinci copii minori.

## Condamnare în dosarul „Andy`s Pizza” și „La plăcinte”

Procurorii anticorupție au obținut câștig de cauză în susținerea învinuirii SRL „Trabo-Plus”. Astfel, instanța a condamnat rețeaua de pizzerii, învinuită de evaziune fiscală în proporții deosebit de mari la o amendă în mărime 100 000 lei.

Amintim că, urmare controlului efectuat de către Direcția generală control și revizie a Centrului Anticorupție privind corectitudinea calculării și achitării impozitului pe venit și TVA de către SRL „Trabo-Plus”, s-a stabilit că firma n-a asigurat ținerea evidenței contabile conform legislației, n-a prezentat informații veridice despre veniturile rezultate din activitatea de întreprinzător, n-a reflectat totalmente în evidența contabilă încasările zilnice din realizarea produselor și mărfurilor, ceea ce a condus la diminuarea veniturilor obținute din activitatea de antreprenariat

pe perioada ianuarie-martie 2010 în sumă totală de 2 472 571 lei. Ca rezultat, SRL „Trabo-Plus” a diminuat TVA aferentă bugetului pentru perioada ianuarie-martie 2010 în sumă totală de 412 095 lei.

Procurorii anticorupție au stabilit că agentul economic nu a asigurat evidența contabilă conform legislației, nu a prezentat informații veridice despre veniturile din activitatea de întreprinzător, nu a reflectat totalmente în evidența contabilă încasările zilnice din realizarea produselor și mărfurilor.

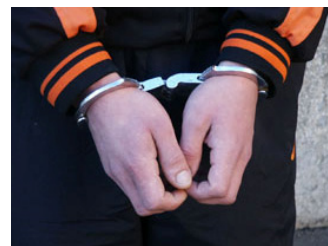
Precizăm că SRL „Trabo-Plus” desfășoară activitate în domeniul alimentației publice, dispunînd de două rețele de restaurante cu denumirea comercială „Andy`s Pizza” – 16 unități și „La plăcinte” – 10 unități amplasate în mun. Chișinău și în mun. Bălți, precum și o rețea de livrare la comandă a produselor proprii gata.

## 14 părți vătămate - 14 ani închisoare

Procuratura raionului Briceni a demonstrat în instanța de judecată vinovăția unui bărbat în comiterea escrocheriei, ultimul fiind condamnat la 14 ani de închisoare pentru concurs de infracțiuni.

Potrivit procurorilor, în octombrie 2010, prin înșelăciune și abuz de încredere, inculpatul a dobîndit ilicit de la 4 persoane peste 247 mii lei.

Bărbatul de 48 de ani, promițînd că în decursul unei săptămîni le va aduce victimelor cartele pentru motorină și benzină la un preț redus, precum și motorină de la o firmă petrolieră la prețul de 7,5 lei pentru litru, primea bani de la persoanele credule, iar ulterior



folosea mijloacele financiare în scopuri personale.

Este de menționat faptul că inculpatul nu este la prima abatere de la lege. În iunie curent, ultimul a fost condamnat de judecătoria Anenii Noi pentru comiterea unei infracțiuni analogice, cu înșelarea a 10 părți vătămate.

**Serviciul de presă al  
Procuraturii Generale**

## 11 persoane reținute de CCCEC în cadrul unei operațiuni masive de documentare a trei grupări organizate

Unsprezece persoane, între care un angajat al Ministerului tehnologiei informației și comunicațiilor, unul al Ministerului afacerilor interne, un administrator de tipografie și opt neangajați în cîmpul muncii, au fost reținute de Centrul anticorupție și procurori în cadrul unei ample operațiuni de documentare a trei grupări organizate, specializate în fals de acte și trafic de influență.

Cei 11 sunt bănuți că ar fi perfectat diplome, pașapoarte italiene și românești, permise de conducere, livrete de recrut, toate acestea avînd semne evidente de falsificare. Prețurile pentru acte variau de la cîteva sute de euro pînă la cîteva mii.

Ofițerii CCCEC și procurorii au efectuat 32 de percheziții, în cadrul cărora au ridicat: blanchete ale extraselor Oficiului



stării civile, permise de conducere de tip internațional, ștampile, în jur de 500 pelicule transparente cu holograme destinate pentru fabricarea actelor, diplome de

absolvire a diferitelor instituții de învățămînt cu suplimente, eliberate pe numele diferitelor persoane, 23 de clișee (inscripții, serii și numere pentru aplicarea pe diferite acte de identitate, steme de diferite dimensiuni ale RM), peste 100 buletine de identitate românești, 15 numere de înmatriculare a unităților de transport etc.

Pe aceste cazuri sînt deschise mai multe cauze penale, inclusiv pentru trafic de influență, corupere pasivă și confecționarea, deținerea, vînzarea sau folosirea documentelor oficiale, a imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false.

# Dicționar explicativ al Uniunii Europene

## COMITETUL POLITIC ȘI DE SECURITATE (COPS)

Comitetul Politic și de Securitate (COPS) este organul permanent în domeniul politicii externe și de securitate comună, format din funcționari de rang înalt din statele membre și câte un reprezentant al Comisiei Europene și al Secretariatului General al Consiliului Uniunii Europene. Înființarea Comitetului Politic și de Securitate a fost hotărâtă la Consiliul European de la Helsinki, din decembrie 1999.

Responsabilitățile Consiliului Politic și de Securitate sunt următoarele: să monitorizeze situația internațională în domeniile acoperite de PESCE, să contribuie la elaborarea politicilor specifice și să monitorizeze aplicarea deciziilor Consiliului în domeniul PESCE. COPS exercită controlul politic și orientarea strategică a operațiunilor de gestionare a crizelor, fiind autorizat de Consiliul Uniunii Europene să ia decizii în soluționarea practică a crizelor, în cadrul PESCE. COPS este asistat de un grup de lucru politico-militar, de un comitet pentru aspecte civile ale gestionării crizelor, de un comitet militar și de statul-major militar. Conform Tratatului de la Lisabona, COPS este parte a PESCE.

## COMITETUL REPREZENTANȚILOR PERMANENȚI (COREPER)

Organ auxiliar permanent al Uniunii Europene, însărcinat cu: pregătirea sesiunilor Consiliului; asigurarea activității sale între sesiuni; asigurarea permanenței

de facto a acestei instituții, care, altfel, s-ar fi redus la întâlniri periodice interguvernamentale. COREPER este comun celor trei Comunități Europene.

COREPER este format din funcționari sau tehnicieni ai statelor membre, în fruntea cărora se găsește Reprezentantul Permanent al acestora în fața Comunităților Europene, adică șeful misiunii de pe lângă Comunitățile Europene, altfel spus, ambasadorul țării respective în fața Comunităților Europene. Adjunctul său va participa la COREPER II și trebuie să aibă tot grad diplomatic de ambasador.

La fel ca și în cazul Consiliului, membrii Comitetului Reprezentanților Permanenți au o dublă alteritate: pe de o parte, sunt nu mi și plătiți de statele membre; pe de alta, fac parte dintr-un organ comunitar auxiliar având funcții proprii reglementate prin dreptul comunitar.

## COMPETITIVITATE

O economie este considerată competitivă dacă înregistrează o rată ridicată și susținută de creștere a productivității.

Prin Strategia Lisabona, al cărei obiectiv este să facă din economia europeană cea mai competitivă și mai dinamică economie din lume, competitivitatea a devenit o prioritate politică a Uniunii. Este, de altfel, necesară o economie competitivă pentru a permite Comunității să își atingă obiectivele economice, sociale și pe cele referitoare la mediu, pre-



cum și să îmbunătățească, astfel, calitatea vieții cetățenilor europeni. În eforturile sale în această direcție, Uniunea are în vedere și adaptarea economiei europene la schimbările structurale, delocalizarea activităților industriale către statele în curs de dezvoltare, realocarea locurilor de muncă și a resurselor către noi sectoare industriale și riscul procesului de dezindustrializare.

Competitivitatea Uniunii Europene este determinată de creșterea productivității, ea depinzând, astfel, de performanța și de viitorul industriei europene, în special de capacitatea sa de a se adapta la schimbările structurale.

De asemenea, pentru a fi competitivă, UE trebuie să fie performantă în domeniile cercetării și inovației, tehnologiei informației și comunicațiilor, antreprenoriatului, concurenței, educației și formării profesionale.

## COMUNITATEA ECONOMICĂ EUROPEANĂ (CEE)

Organizație internațională regională înființată în 1957, prin Tratatul de la Roma, pentru o perioadă nedeterminată, această entitate are drept obiective principale

crearea unei piețe comune și armonizarea progresivă a politicilor economice ale statelor membre (pe atunci, Germania, Franța, Italia, Belgia, Olanda, Luxemburg), care să ducă la dezvoltarea economică a ansamblului Comunității.

Piața Comună are câteva caracteristici definitorii: o uniune vamală între țările membre, introducerea celor patru libertăți pe întregul teritoriu comunitar și crearea mai multor politici comune.

În 1991, prin Tratatul de la Maastricht, Comunității Economice Europene (CEE), Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (CECO) și Comunității Europene a Energiei Atomice (CEEa) li se adaugă o dimensiune de politică internă – cooperarea în materie de justiție și afaceri interne (JAI) – și alta de politică externă – cooperarea în domeniul PESCE – , formând împreună Uniunea Europeană. În 1993, odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Maastricht, Comunitatea Economică Europeană (CEE) își schimbă numele în Comunitatea Europeană (CE). Cunoscută și sub denumirea „Piața Comună”, ea se transformă în „Piața Internă” sau „Piața Unică”, proces deschis de Actul Unic European. Toate statele care aderă la UE aderă simultan la CEE și CEEa. Odată cu ratificarea Tratatului de la Lisabona, CEEa și CE dispar, deci și Tratele CE și CEEa dispar ca documente de drept primar comunitar, prevederile lor, consolidate, regăsindu-se în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

## Abonarea 2012

Continuă abonarea pentru anul 2012 la revista științifico-metodică trimestrială **“ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **“FUNCȚIONARUL PUBLIC”**, publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista **“Administrarea Publică”** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

**3 luni - 41 lei 30 bani; 6 luni - 82 lei 60 bani.**

Ziarul **“Funcționarul public”** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

**3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.**

## ECHIPA REDACȚIONALĂ:

**Mihai MANEA** - specialist principal

**Valentin ȘCAREVNEA** - designer

**Sergiu PÎSLARU** - specialist principal

**Elena BALMUȘ** - specialist coordonator

## ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 400.

Dat la tipar 30.09.2011

E-mail: [sep@aap.gov.md](mailto:sep@aap.gov.md)

E-mail: [sectia\\_a\\_aap\\_gov@yahoo.com](mailto:sectia_a_aap_gov@yahoo.com)

## CONTACTE:

Tel: 28-40-78



“Funcționarul Public” - supliment la revista “Administrarea Publică” -  
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova